

1962 AUG 22

244

9

A SZÁZHUSZONÖTÖDIK SZÜLETÉS NAP

Születésnapot ünneplünk ma. Százhuszonöt éves a Nemzeti Színház. 1837. augusztus 22-én nyílt meg Pest-Budán az első állandó magyar nyelvű színház. Ez a színházalapítás felért egy kisméretű függetlenségi háborúval. A reformkor nemzeti szabadságvágya nyilatkozott meg a színügyi bizottság harcaiban, a polgári öntudat az adakozásokban, s a jobbágyi önfeláldozás a színpalotát létrehozó köz munkákban.

Innen mulattatták a közönséget a magyar színjátszás legragyogóbb egyéniségei. A kezdők nagy nemzedéke: Egressy, Megyeri, Déryné... majd a második nemzedék: Jászai, Ujházi, Vizvári... a nagyok harmadik csoportja: Pethes Imre, Ödri, Bajor Gizt... s a negyedik nemzedék, akik már a felszabadult Nemzeti színpadáról szóltak: Somlay, Rátkai, Bartos Gyula, Timár.

1945-ben alig hallgattak el az ágyúk Budapest utcáin, a Nemzeti Színház elsőnek kezdett játszani. Talicskázták a romot, hordták a téglatörmeléket. A felszabadulás utáni Nemzeti Színház fiatalos frissességgel karolt bele az új közönségbe. Falura járt és üzemekbe a társulat, majd az eddig színház nélkül élők is rájöttek arra, hogy ez a színház az ő színházuk. Munkások és parasztok vették birtokukba a bársonyüléseket, birtokukba vették a kultúrát. Szín-

ház és közönség egymásratalálásából olyan nagyszerű és forró emlékek, maradandó élményt adó előadások születtek meg, mint az Elvesztett levél, az Uri muri, a Jegor Bulicsov, a Revizor, a Shaw-darabok bemutatói. Ebben az időszakban a színház harmadik virágkorát élte.

Az utóbbi években a Nemzeti Színház a megiffodásban látta a fejlődés útját. Korszerű drámák modern tolmácsolására tett állandóan megújuló kísérletet. Most, amikor születésnapja alkalmából köszöntjük a jubiláló Nemzeti Színházat, azt kívánjuk tőle, hogy régi fényében tündökölve, társadalmunk legfontosabb és legszebben fogalmazott korproblémáit szólaltassa meg színpadán, a korszerű színjátszás nézővel és művésszel szemben mind nagyobb igényeket támasztó formájában. Ne feledkezzenek meg gazdag és nemes hagyományainak ápolásáról sem. Mind sűrűbben nyissa meg kapuit az ifjúság előtt. Neveljen közönséget a maga számára, minden igényeivel szolgálja a haladó gondolat, az igazi költészet terjedését.

Azt várjuk a Nemzeti Színháztól, hogy az új szocialista dráma otthona legyen. Legyen a színház emelkedett szavú fórum, ahol a magánemberek sorsa közügygé válik, s a köz ügye minden ember személyes ügyévé lesz.

Molnár G. Péter

A NEMZETI SZÍNHÁZ JUBILEUMI ÉVADJÁRÓL

(Tudósítónktól.)

A fennállásának 125. évfordulóját ünneplő Nemzeti Színház vezetői és tagjai augusztus 21-én megkoszorúzták a nagy elődök síremlékeit. Sorra járták a temetőkben az egykori igazgatók és művészek sírját, s a hagyományokat ápoló utódok nevében elhelyezték tisztelgő koszorúikat. Augusztus 22-én este hat órakor a Nemzeti Színház társulata nevében megkoszorúzáik a volt Pesti Magyar Színház egyetlen megmaradt oszlopát a Múzeum körúti telken. Meruk Vilmos, a színház igazgatója a jubileumi év eseményeiről a következő tájékoztatást adta a Népszabadság munkatársának: November 15-én a pártkongresszus tiszteletére megnyitjuk a Nemzeti Színház

második kamaraszínházát,

amelynek évadja május 15-ig fog tartani. A Katona József Színház mellett ebben a kamaraszínházban is rendszeres előadásokat tartunk, hetenként háromszor. Mai, elsősorban magyar drámákból áll majd a repertoár. Nyitó darabunk már kész is: Szabó Magdának a Kortárs legutóbbi számában közölt háromfelvonásos színműve, a *Leleplezés*. A kamaraszínház az egyik peremkerületben nyílik meg. Egyelőre úgy áll a helyzet, hogy Pesterzsébeten a Csiliben játszunk majd és évi három-négy bemutatót tartunk.

Szeptember 4-től 14-ig, ami ismeretes, a Nemzeti Színház Bukarestben tart vendégjátékokat. Szeptember 19-én, az évadkezdő előadások napján nyílik meg a Nemzeti Színház 125. esztendejét bemutató kiállítás is. Marton Endre főrendező irányításával tv-film is készül, amely a Nemzeti Színház történetét és munkáját ismerteti.

Október hónapban a nagy-színházban a Bánk bán felújítása az első bemutatónk, a Katona József Színházban pedig Szigligeti Liliomfi című vígjátéka. Az évad folyamán tartjuk meg

a magyar dráma ünnepi hetét.

Ebben a ciklusban a Bánk bán, a Liliomfi, a Csongor és Tünde és Az ember tragédiája mellett (amelynek 1000. előadását is ek-

kor ünnepeljük) Darvas József Kormos ég című drámája, Németh László két drámája és három új magyar színmű is színre kerül.

A Bánk bán után Doboz Imre Holnap folytatjuk című drámája kerül bemutatásra a Nemzeti Színházban, a Katona József Színház második bemutatója pedig Tabi László Nagy mutatvány című vígjátéka lesz. Hubay Miklós Zárt ajtó címmel ír drámát részünkre, szó van még az évad bemutatói között Gyöngössi Imre Gyűrű és gyász című drámájának színre viteléről és Sándor Iván Kisvárosi tárgyalás című színművéről. Németh László is dolgozik egy újabb művén. Szeretnénk felfrissíteni a társulatot. Ezért két fiatal, a főiskolát tavaly végzett rendező — Lengyel György Debrecenből és Léner Péter Miskolcra — a színházunknál egy-egy önálló rendezői feladatot fog kapni, csakúgy, mint néhány fiatal vidéki színész. A miskolci Nemzeti Színházzal történt megálapodásunk alapján már most megmondhatom, hogy az egyik vendég Sztankay István lesz.

Elhatároztuk, hogy az évad folyamán rendszeresen fogjuk látogatni a vidéki színházakat, ott töltünk 2—3 napot s végignézzük az előadásokat. Meggyőződésünk, hogy nem ismerjük eléggé

a vidéki színészeket,

nem kísérjük kellő figyelemmel fejlődésüket. Tervezzük továbbá a Nemzeti Színház stúdiójának létrehozását is. A meglevő erő okos felhasználását célozná ez a képességfejlesztő, továbbképző munka, ahol a gyakorlati és elméleti előadások mellett egy-egy nyilvános vagy szűk körű bemutató keretében teljes színdarabokat is színre vennénk, mint tanulmányi anyagot.

Tárgyalások folynak a Nemzeti Színház baráti körének felélesztéséről és a TIT-tel karöltve bérlet-sorozatot indítunk magyar klasszikus művek előadásaiból. Előadások előtt a TIT klubjában a darab rendezője és szereplőinek részvételével előadásokat tartunk. Ezenkívül a TIT a jubileumi évben előadássorozatot fog tartani a Nemzeti Színház történetéről a színház tagjainak közreműködésével.